

UZASADNIENIE do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 3 marca 2023 roku
w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000
Horodysko PLH060060

Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916, 1726, 2185, 2375) sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 sporządza plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Plan zadań ochronnych sporządzany jest na 10 lat.

Zgodnie z art. 28 ust. 5 Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego, w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których wyznaczono obszar Natura 2000. Pierwszy projekt sporządza się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską jako obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty.

Zgodnie z art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zawiera:

- 1) opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
- 2) identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i roślin i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- 3) cele działań ochronnych;
- 4) określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących:
 - a. ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk,
 - b. monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów, o których mowa w pkt 3,
 - c. uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony;
- 5) wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- 6) wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru (art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody).

Tryb sporządzania projektu planu i zakres prac na potrzeby sporządzania projektu planu zadań ochronnych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2010 r. Nr 34, poz. 186, z 2017 r. poz. 2310).

Sporządzający projekt planu zadań ochronnych umożliwia zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzeniem tego projektu oraz zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 ze zm.), w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu (art. 28 ust. 3 i ust. 4 ustawy o ochronie przyrody).

Obszar Natura 2000 Horodysko PLH060060 został wyznaczony w związku z wypełnianiem zobowiązań Polski wynikających z Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory Dz. Urz. UE L 206/7 z 22.07.1992 r. i zatwierdzony jako obszar o znaczeniu dla Wspólnoty (OZW) w 2011 r. Decyzją Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy Dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C (2010) 9669) Dz. Urz. UE L 33/146 z 8.02.2011 r.). Obecnie status prawny obszaru określa Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2022/231 z dnia 16 lutego 2022 r. w sprawie przyjęcia piętnastego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny - notyfikowana jako dokument nr C(2022) 854) Dz. Urz. UE L 39/14 z 21.02.2022 r. oraz Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 września 2019 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Horodysko (PLH060060) (Dz. U. z 2019 r., poz. 1989).

Projekt planu zadań ochronnych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty -Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Natura 2000 Horodysko PLH060060 (zwanego dalej Obszarem) został sporządzony z uwzględnieniem wymagań określonych w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916, 1726, 2185, 2375) oraz zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2010 r. Nr 34, poz.186, z 2017 r. poz. 2310).

Obszar Natura 2000 Horodysko PLH060060 położony jest w województwie lubelskim, w powiecie zamojskim, gminie Skierbieszów. Obszar Natura 2000 zajmuje powierzchnię 2,89 ha i obejmuje fragment zbocza dolinki niewielkiej rzeczki Marianki, dopływu Wolicy. Zbocze zbudowane jest ze skał kredowych pokrytych warstwą lessu. Podłoże kredowe odsłania się szczególnie w dolnych partiach zbocza, górne partie zbocza oraz wierzchowina tworzone są przez less. Na odcinku objętym ochroną zbocze ma wystawę zachodnią i nachylenie ok. 30°, dodatkowo poprzecinane jest rozcięciami erozyjnymi. Miejsce to ma również wartość historyczną, gdyż na wierzchowinie wzniesienia w średniowieczu znajdowało się grodzisko.

Zgodnie ze Standardowym Formularzem Danych (dokumentacja sieci Natura 2000, zawierająca zakres zgodny ze stosowanymi decyzjami wykonawczymi Komisji Europejskiej) obszar Natura 2000 Horodysko PLH060060 został wyznaczony dla ochrony następujących siedlisk przyrodniczych:

- 40A0 Subkontynentalne zarośla okołopannońskie *Prunetum fruticosae*;
- 6210 Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis Festucion pallentis*).

Kody zostały zaczerpnięte z portalu Eionet będącego oficjalnym partnerem Europejskiej Agencji Środowiska (EEA) http://bd.eionet.europa.eu/activities/Natura_2000/reference_portal.

Założeniem do opracowania planu zadań ochronnych dla Obszaru jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony, który obowiązek wynika z art. 6 (1) Dyrektywy Siedliskowej (Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory - Dz. Urz. UE L 206/7, Dz.Urz.UE-sp.15-2-102 ze zm.).

Plan zadań ochronnych został opracowany w ramach projektu „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000” POIS.02.04.00-00-0193/16, współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

W ramach prac nad projektem planu została sporządzona dokumentacja planu zadań ochronnych, której wykonawcą była firma Lubelskie Towarzystwo Ornitologiczne. Wyniki prac eksperckich posłużyły do przygotowania niniejszego zarządzenia.

Przedmiotowy plan zadań ochronnych zawiera wszystkie niezbędne elementy wynikające z zapisów ww. ustawy o ochronie przyrody i ww. rozporządzenia w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.

Plan zadań ochronnych został sporządzony dla całego obszaru Natura 2000 Horodysko PLH060060, gdyż nie stwierdzono okoliczności, o których mowa w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody:

- 1) dla obszaru, ani jego części nie ustanowiono planu ochrony,
- 2) na terenie obszaru nie znajduje się park narodowy, rezerwat przyrody lub park krajobrazowy, dla których ustanowiono plan ochrony uwzględniający zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody,
- 3) obszar nie pokrywa się w całości lub w części z obszarem nadleśnictwa, dla którego ustanowiono plan urządzenia lasu uwzględniający zakres, o którym mowa w ust. 10,
- 4) obszar nie znajduje się na obszarach morskich.

Przebieg granic obszaru w postaci mapy przedstawiono w załączniku nr 2 oraz opisano w załączniku nr 1 w oparciu o punkty węzłowe, dla których podano długość i szerokość geograficzną w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992, tj. układzie współrzędnych, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 października 2012 r. w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych (Dz. U. z 2012 r. poz. 1247, z 2019 r. poz. 2494).

Jednym z elementów prac związanych z opracowaniem planu zadań ochronnych było zidentyfikowanie zagrożeń istniejących i potencjalnych (załącznik nr 3) mogących oddziaływać negatywnie na stan zachowania przedmiotów ochrony obszaru:

- W stosunku do siedliska przyrodniczego 40A0 Subkontynentalne zarośla okołopannońskie *Prunetum fruticosae* zidentyfikowano zagrożenie istniejące w postaci ewolucji biocenotycznej polegającej na wkraczaniu śliwy tarniny *Prunus spinosa* oraz gatunków synantropijnych i inwazyjnych oraz zarzucenie pasterstwa.
- Ponadto dla siedliska 40A0 zagrożeniami potencjalnymi są: stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych, zalesianie terenów otwartych (drzewa rodzime) oraz rajdowe kierowanie pojazdami zmotoryzowanymi.
- Dla siedliska 6210 Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis Festucion pallentis*) zidentyfikowano zagrożenia istniejące w postaci uprawy, polegającej na podorywaniu/zaorywaniu muraw, eutrofizacji siedliska i wkraczanie w murawy gatunków synantropijnych. Ponadto zarzucenie pasterstwa oraz rajdowe kierowanie pojazdami zmotoryzowanymi.
- Zagrożeniem potencjalnym jest stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych, zalesianie terenów otwartych (drzewa rodzime) oraz kamieniołomy piasku i żwiru.

Analizując występujące w obszarze zagrożenia oraz ich charakter ustalono następujące cele działań ochronnych (załącznik nr 4). Przedmiotom ochrony postawiono jako cel:

- Dla siedliska przyrodniczego 40A0 Subkontynentalne zarośla okołopannońskie *Prunetum fruticosae* –
 - Zachowanie siedliska na powierzchni co najmniej 0,09 ha
 - Utrzymanie wskaźników FV w zakresie: gatunki charakterystyczne; stan gatunków charakterystycznych; udział wisienki stepowej lub irgi zwyczajnej w warstwie krzewów; zwarcie drze i krzewów innych niż wisienka stepowa lub irga zwyczajna; wysokość krzewów wisienki; gatunki ekspansywne roślin zielnych; wojłok (martwa materia organiczna, na całej powierzchni siedliska)
 - Stopniowa poprawa wskaźnika: obce gatunki inwazyjne z U1 na FV, na całej powierzchni siedliska.

- Dla siedliska przyrodniczego 6210 Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis Festucion pallentis*).
 - Zachowanie siedliska na powierzchni co najmniej 1,02 ha.
 - Utrzymanie wskaźników FV w zakresie: charakterystyczna kombinacja florystyczna; zachowanie strefy ekotonalnej, na całej powierzchni siedliska.
 - Stopniowa poprawa wskaźnika: obce gatunki inwazyjne; gatunki ekspansywne roślin zielnych; liczba gatunków storczykowatych; struktura przestrzenna płatów siedliska, z U1 na FV, na całej powierzchni siedliska.
 - Poprawa wskaźnika: ekspansja krzewów i podrostu drzew z U2 na U1, na całej powierzchni siedliska.

Planowane są działania ochronne dotyczące ochrony siedlisk przyrodniczych:

- Dla siedliska 40A0 Subkontynentalne zarośla okołopannońskie *Prunetum fruticosae*, planowane są prace polegające na ręcznym usuwaniu gatunków inwazyjnych, tj. przymiotna rocznego *Erigeron annuus* i potencjalnie nawłoci późnej *Solidago gigantea* oraz usuwanie śliwy tarniny *Prunus spinosa* i nitrofilnych gatunków synantropijnych tj. przytulia czepna *Galium aparine* i bylica pospolita *Artemisia vulgaris*. Prace należy wykonywać ręcznie dwa razy w roku przez co najmniej 5 lat lub zastosować kontrolowane, kwaterowe wypalanie co 3-4 lata.
- Dla siedliska 6210 Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis Festucion pallentis*) zaplanowano działanie ochronne polegające na usuwaniu krzewów co roku przez pierwsze 5 lat obowiązywania PZO, później co 2 lata lub wycinka krzewów na początku obowiązywania planu, a następnie zachowanie dotychczasowego, otwartego charakteru siedliska, poprzez użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe murawy lub kontrolowane wypalanie kwaterowe co 2-3 lata oraz montaż 1 tablicy informującej o obszarze Natura 2000 Horodysko, z informacją o zakazie jazdy motorami crossowymi w obszarze.

Planowany jest monitoring stanu przedmiotów ochrony oraz monitoring realizacji celów działań ochronnych:

- Monitoring siedliska przyrodniczego 40A0 Subkontynentalne zarośla okołopannońskie *Prunetum fruticosae* polegający na monitoringu na powierzchniach stałych, zgodnie z metodyką GIOŚ. Trzy razy w czasie obowiązywania PZO.
- Monitoring siedliska przyrodniczego 6210 Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis Festucion pallentis*) polegający na monitoringu na powierzchniach stałych, zgodnie z metodyką GIOŚ. Trzy razy w czasie obowiązywania PZO.

Wykonawca w toku prac określił potrzebę korekty granic obszaru Natura 2000 Horodysko w celu dociągnięcia granic do działek ewidencyjnych oraz zaproponował weryfikację SDFu. Prace w tym zakresie będą kontynuowane.

W czasie prac nad planem zadań ochronnych nie stwierdzono zaistnienia przesłanek do sporządzenia planu ochrony dla Obszaru Natura 2000 Horodysko PLH060060.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie, obwieszczeniem znak WPN.6320.32.2019.EM z dnia 15 marca 2019 r., zawiadomił o przystąpieniu do opracowywania projektu planu zadań ochronnych dla ww. obszaru Natura 2000 oraz możliwości złożenia uwag i wniosków do założeń przedmiotowego dokumentu.

Do prac nad określeniem działań ochronnych (w zespole roboczym, zwanym Zespołem Lokalnej Współpracy) zostali zaproszeni przedstawiciele podmiotów reprezentujących kluczowe grupy interesu, czyli: administracji publicznej, placówek naukowych, organizacji pozarządowych oraz osób

prywatnych, których działalność może być w jakikolwiek sposób powiązana z Obszarem, tj.: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Lublinie, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Lubelski Oddział Regionalny, Liga Ochrony Przyrody w Lublinie, Polski Związek Łowiecki w Lublinie, Urząd Gminy Skierbieszów, Starostwo Powiatowe w Krasnymstawie, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Lublinie, Nadleśnictwo Krasnostaw, Zamojskie Towarzystwo Przyrodnicze, Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze, Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie oraz osoby prywatne.

W trakcie procesu planistycznego przeprowadzono spotkania dyskusyjne. Spotkanie pierwsze wstępne miało miejsce 18 października 2019 r. w Gminnym Ośrodku Kultury w Skierbieszowie, podczas którego przedstawiono główne założenia opracowania PZO dla obszaru Horodysko. Drugie spotkanie odbyło się 21 sierpnia 2020 r., podczas którego sesja terenowa połączona była z panelem dyskusyjnym w obszarze. Przedstawiono wyniki przeprowadzonych badań terenowych w obszarze, scharakteryzowano zagrożenia, sformułowano cele i zadania ochronne. Ostatnie spotkanie miało miejsce 14 czerwca 2022 r. w Gminnym Ośrodku Kultury w Skierbieszowie, podczas którego omówiony został projekt zarządzenia PZO oraz etapy prac nad projektem planu. Spotkania odbyły się z udziałem Zespołu Lokalnej Współpracy, biorącego udział w tworzeniu dokumentacji do planu zadań ochronnych.

Obwieszczeniem z dnia 19 lipca 2022 r. znak:WPN.6320.11.9.2022.MOK Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie zawiadomił o możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu, poprzez zapoznanie się z projektem planu zadań ochronnych i możliwości składania uwag i wniosków. Informacja została podana do publicznej wiadomości zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt. 1, 2, 3, 4 i 5 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 ze zm.), i w związku z art. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 916 ze zm.).

Obwieszczenie zostało zamieszczone na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie, a także ukazało się drukiem w prasie lokalnej tj. Gazecie Wyborczej w dniu 19 lipca 2022 r.. Obwieszczenie zostało również wywieszane na tablicach ogłoszeń Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie w dniach 19.07.2022 r. – 19.08.2022 r. oraz Gminy Skierbieszów w dniach 20.07.2022 r. – 10.08.2022 r. Podmioty zainteresowane projektem miały 21 dni na składanie uwag i wniosków począwszy od dnia 20 lipca 2022 r. Na tym etapie nie wpłynęły uwagi i wnioski do ww. dokumentu.

W ramach samokontroli zmieniono zarys graficzny mapy z lokalizacją działań ochronnych (załącznik nr. 6).

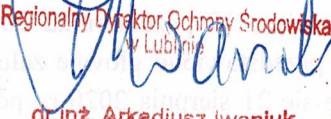
Regionalna Rada Ochrony Przyrody, na podstawie art. 91 ust. 3 pkt. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, uchwałą nr 2/2022 z dnia 12 października 2022 roku, pozytywnie zaopiniowała projekt zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Horodysko .

Projekt zarządzenia został uzgodniony na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2022 r. poz. 135, 655, 1504) przez Wojewodę Lubelskiego pismem z dnia 23 listopada 2022 r., znak PN-I.0522.56.2022.

Realizacja działań ochronnych zawartych w niniejszym akcie prawnym będzie finansowana, m.in. ze środków budżetu państwa w tym w części, której dysponentem jest sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000. Nie wyklucza się możliwości wykorzystania innych źródeł finansowania. Szacuje się, że koszt realizacji działań ochronnych zawartych w niniejszym planie w okresie w okresie 10 lat wyniesie ok. 35 tys. zł. Koszt działań z zakresu monitoringu stanu ochrony siedlisk szacunkowo

wyniesie około 9 tys. zł. Koszty realizacji działań przewidzianych w planie będą pokrywane z funduszy celowych pozyskanych przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Lublinie.

Niniejszy akt normatywny nie zawiera zapisów mogących skutkować wpływem na rynek pracy, nie wpływa na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw, nie wpływa także na sytuację i rozwój regionalny.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Lublinie
dr inż. Arkadiusz Iwaniuk